

Danskernes Historie Online

Danske Slægtsforskeres Bibliotek

Dette værk er downloadet fra Danskernes Historie Online

Danskernes Historie Online er Danmarks største digitaliseringsprojekt af litteratur inden for emner som personalhistorie, lokalhistorie og slægtsforskning. Biblioteket hører under den almennyttige forening Danske Slægtsforskere. Vi bevarer vores fælles kulturarv, digitaliserer den og stiller den til rådighed for alle interesserede.

Støt vores arbejde – Bliv sponsor

Som sponsor i biblioteket opnår du en række fordele. Læs mere om fordele og sponsorat her: <https://slaegtsbibliotek.dk/sponsorat>

Ophavsret

Biblioteket indeholder værker både med og uden ophavsret. For værker, som er omfattet af ophavsret, må PDF-filen kun benyttes til personligt brug.

Links

Slægtsforskerens Bibliotek: <https://slaegtsbibliotek.dk>

Danske Slægtsforskere: <https://slaegt.dk>

Soranerbladet

NR. 10 DECEMBER 1973 58. ÅRGANG

fot. Sven Gerner
Andersen (R 1945);
se side 152.

M A N E D S S K R I F T F O R S O R A N S K S A M F U N D

Magnus Jensens Eftf.
Patentbureau

Nytorv 3
1450 København K
Telefon 11 58 49

SORANERBLADET

ønsker

*Glædelig jul og
godt Nytår*

**Mere øl.
Mere smag.
Mere stemning.**

Chr. Tom Petersen
Academia Sorana

efter tegning af Christian Tom-Petersen

SORANER-BLADET

DECEMBER 1973

58. ÅRGANG

NUMMER 10

Soransk partitur

Af Mogens Boisen (S 1927)

Man bør principielt vente med at skrive erindringer, til man er død; omstændighederne kan dog nøde til at fravige princippet. For eksempel følgende:

I dag, torsdag den 27. september 1973, stod jeg som sædvanlig op klokken 5, drak en kop kaffe og begav mig til skrivemaskinen, ganske som jeg plejer. Men med den forskel fra ellers, at jeg af en eller anden absolut ubegribelig grund havde fået linien "Hellig er vor Ungdoms Lyst" i hovedet, men mente at kunne huske, at der også var noget med "Liflig". Dette førte tanken hen på *dulce domum*, og hvem har nu skrevet denne smukke og særprægede melodi? Jeg skrev et par stikord ned og bestemte mig til at undersøge sagen ved lejlighed.

Klokken 7.32 ankom postbudet med Soranerbladet, som gav svar på spørgsmålene - i hvert fald god oplysning. I ét nu vædede en mængde musikalske erindringer fra Sorø-tiden 1920-27 ind over mig. Måske kan de have interesse for én

og anden. Her følger de, hastigt nedskrevet i frokoststunden.

Sorøtiden er fuld af særprægede lydindtryk. Frikvartersklokken, alumnatsklokken, kirkeurets rustne slag, togets skramlen på den anden side af søen, en stille aften med så stærke lydbølger, at hasperne på vinduerne sitrer. Fløjter fra boldbanerne, motorbådene på søen om sommeren, lappedykkeres og blishøns' pippen og snadren, en sjælden, enlig lille flyvemaskine hen over skolen ("Gammel soraner, der forstyrrer undervisningen": citat af lektor Michelsen). Boldtrærnes knald, båtøkpindenes svuppen i den bløde forårsmuld. Biernes summen i gøgeurternes røde blomster ude i Viemosen. Trappelarm om aftenen, hvis der var varm mad. Og så videre.

Men navnlig musik. Havde man værelse til Fratergården, bød kirken på toner mange gange om ugen: Præludier, der dog var sagte, og skiftevis Her vil ties, Her vil bies, og Jert Hus skal I bygge på Ordets

Klippegrund: et lille anskuelseskursus i livets gang og altings forgængelighed. Salmerne og de noget for diskante kvindestemmer lyder endnu i mine ører. Må jeg - jeg véd det er grimt, men skal erindringer ikke være ærlige? - anføre en association, der uværgerlig meldte sig: På visse slag- og festdage i barndomsbyen Viborg marcherede regimentsmusikken gennem byen, fulgt af hunde, der tilkendegav deres glæde ved skinger tuden.

Boede man ud mod søen, lød de svage toner fra et lille ensemble på Parnas over til én. Der kom man jo ikke sådan om aftenen, så musikken derovrefra var ligesom en hilsen fra en sælsom, ukendt verden.

I læsetiden om aftenen kunne man om vinteren glædes over skoleorkestrets prøver i Store Lovsangssal. Det var ofte Griegs Suite fra Holbergs tid, der blev øvet: Air, Sarabande, Gavotte - hvad hed det nu alt sammen? Og da jeg kom på gymnasiets forbygning oven over rektorboligen, var det rektors datter, der sørgede for underholdningen. Jeg tror, at hun et år igennem spillede Faust-valsens (Gounod), som jeg ikke gerne hører sidendengang (selv om pianistinden var et aldeles henrivende menneske).

Må jeg have lov til at bringe mig selv ind i billedet som udøvende. Takket være et beskedent talent fungerede jeg i nogle perioder som organist ved morgensangen, men blev af mig ubekendte grunde sat fra bestillingen efter nogle måneders forløb. Det er langt senere blevet mig bekendt, at grunden var min lyst til at udstyre salmerne (der vel er blevet mig lidt ensformige i det lange løb) med for megen kromatik, som fejlagtigt er blevet opfattet som dissonanser. Jeg tør i denne sammenhæng løfte sløret for en hemmelighed, vor elskede musik- og sanglærer, Tscherning, og jeg havde sammen: Vi både talte meget om og spillede for hinanden adskilligt af Richard Wagner, og under den noget lang-

trukne konfirmationshøjtidelighed, hvor der skal spilles sagte under præstens vandring igennem konfirmandrækken, fantaserede han over temaer fra "Tristan og Isolde", specielt elskovsmotivet, der som bekendt slås an allerede i forspillet første takter. Jeg er vis på, at han ikke har fået ubehageligheder for det hos Skt. Peter, for som stiftsprovst Schepelern sagde i min barndom i Viborg Domkirke: Musikken er den eneste kunstart, der udøves i himlen. (Hvorfra han så end havde denne viden).

Mine kromatiske udsejler fik bedre udfoldelsesmuligheder ved skolekomedierne, hvor jeg de fleste år præsterede forspil og mellemaktsmusik på flyglet, et par gange sammen med (nuværende amtslæge) Palle Hjorth, med hvem jeg efter studentereksamen havde den lykke at følges på en musikrejse rundt i Europa (festspil i Bayreuth, symfonikoncert i München, Richard Strauss i Frankfurt), al den stund han er et både musikalsk og i vistnok også alle andre måder særdeles begavet og i det hele taget yderst behageligt menneske.

A propos kirkemusikken glemte jeg før at nævne Konfirmationskantaten. Den er ikke noget musikalsk mesterværk og lader sig i hvert fald af undertegnede kun høre à la recherche du temps perdu, men må alligevel have evne til at gøre indtryk, eftersom min afdøde, elskede bedstefar, civildommer Tolderlund i Viborg (vistnok student 1874), som ikke var meget musikalsk, kunne kende den fra Marseillaisen, der var det eneste andet musikstykke, han gad høre (jeg bør dog nævne, at han undertiden forvekslede dem, når jeg musicerede for at glæde ham).

Et særligt musikalsk element i skolen var Soldaterkorpsets orkester, hvis prøver under lektor Lauritzens ledelse (på Store Plads) endnu lyder i mine ører: Finsk Rytterimarch samt Napoleons March over Alperne. Der blev skam spillet med liv og lyst, men der må have været noget

i vejen med instrumenternes stemning, for i dag hører jeg dem enten i hypomixolydisk toneart eller med de ubestemmelige lyde, vi kender fra arabisk (ikke tyrkisk) musik.

Og så naturligvis musikdirektør J. Chr. Jensen, der spillede til ballerne og til danseundervisning. Denne fornemme og idealistiske personlighed, der har betydet så meget for den musikalske kultur i store dele af Sjælland, virkede også i disse mere beskedne funktioner for at kunne finansiere sine koncerter med stort orkester. Han havde i dag været selvskreven som dirigent for et landsdelsorkester og til statsstøtte i massevis, men det var andre tider dengang; dér måtte kulturen sgu klare sig selv, hvabehar! Danseundervisningen blev for min classes vedkommende forestået af en lærer, hvis øgenavn havde relation til hans noget kongestionerede fremtoning; hvis man ikke var i takt, eller forså man sig på anden måde, slog han (hårdt) med spanskrøret over benene; han var absolut ikke den eneste aflærerne, der svang dette pædagogiske vehikel, men for mig at se den, som gjorde det med størst glæde. Jeg skal skånsomt undlade at nævne hans øvrige kvaliteter. Jeg har ellers sat pris på alle mine øvrige lærere gennem de syv år, måske lige den kendte kunstmaler Neuhaus undtagen: han var vor tegnelærer, og når han brugte blyanten som torturinstrument mod min øreflip, var det, fordi jeg ikke kunne - og stadig ikke kan - tegne, så han være hermed tilgivet.

Men det var musikken, vi var ved: Jeg gjorde en beskeden indsats i gymnasieforeningen Baldur som pianist (sådan hed embedet officielt) og havde også megen glæde af at lede et jazzband (hvor førnævnte Palle på et billede ses spille klarinet, hvilket jeg har mistanke om må være fup; klarinet og violin var hans instrumenter). Jazz, nærmere betegnet New Orleans, var dengang en vogue. Jeg indøvede diverse stykker på flyglet i Lille Lovsangssal,

allerede i fjerde mellem, og ser for mig en venlig, men noget mismodigt udseende adjunkt (senere rektor) Bohn stikke hovedet ind (han havde sin præceptorlejlighed ovenover) og sige: "Vil du ikke nok spille en anden?" Jeg havde da spillet "Yes, we have no Bananas" uafbrudt i to timer. (Først mange år senere blev jeg klar over, at Händel har hugget motivet til Hallelujakoret i "Messias" fra denne udmærkede foxtrot).

Daværende adjunkt (senere rektor i Gentofte) C. C. Andersen underviste mig ikke i matematik, og vi var derfor meget gode venner. Han kørte Palle og mig i sin lille Renault til København et par gange, hvor vi hørte koncerter og bagefter drak te på Hôtel d'Angleterre. Jeg husker ham med taknemmelighed og har senere i livet haft den glæde at se ham sætte studenterhuen på mine to døtre.

Mere musik, omend som spredte bemærkninger: Lektor Frørups cello (en af mine seks sporglærere, jeg alle mindes med taknemmelighed: Gad, Erlandsen, Glahn, Bohn, Frørup og naturligvis vores kære Marcus), elevkoncerter i byen, min egen grammofon på kammer nr. 1 i bagbygningen (der en overgang blev brugt som studie for en hemmelig radiosender, konstrueret af Villum Kann Rasmussen, Svend Kamman og Steen Hasselbalch) og så de gammelkendte skolesange, der jo var udgangspunktet for nærværende fabulere: Hellig er vor Ungdoms Lyst. O. K., men hvorfor er den netop hellig? Jeg kan til nød forstå, at den er "liflig", trods pubertet og Sturm-und-Drang, men hellig? Ikke forstået, som man siger i militæret. Men Concina mus, o sodales! Dette er virkelig en sang, som fornemmes og huskes, blandt andet takket være den på en ejendommelig måde stilsikre melodi, som adjunkt Høyberg for 143 år siden skrev til den, og som han skal takkes varmt for.

Og så morgensangene. Man sang dem jo nok lidt automatisk, men nogle af dem kom

til at stå éns hjerte nær. Hvor mange gange har jeg ikke genoplevet "Mægtigste Kriste" til melodien fra "Integer vitæ" (men hvem skrev den? den må da være senere end Horats). Dybt hælder Året i sin Gang understregede årlig gentagne gange, at nu var vinter nær. Nu rinder Solen op har en linie, der hedder "Hver Morgen i min Skål, en Nåde uden Mål til mig nedflyde". Den husker jeg, at en ældre kammerat, F., sang med høj røst nær ved Holberg-Statuen, hvor han (som Das Glas-

männlein i Das kalte Herz) i særligt ærinde befandt sig hinter einem Baum. -

Rigt og broget er det soranske partitur med dets mangfoldige instrumenter og effekter, der lever over bølgeslagets og skovbrusets generalbas. Stærkt lyder det i erindringen, smukt klinger også koret af lærerstemmer, mænd, der vidste at tale smukt og samtidig gav et smukt eksempel, både som lærere og som mennesker i det hele taget.

Fra Ridderakademiet i 1770'erne

Ved Torben Glahn (S 1923)

Det er ikke mange samtidsskildringer af livet på det ridderlige akademi i Sorø fra slutningen af syttenhundredtallet, man kender. Derfor er det af værdi at fremdrage, hvad der kan findes.

Hofmanden og mæceen Johan v. Bülow til Sanderumgård (1751-1828), der selv har givet os et både levende og interessant billede fra den tid, han selv var akademist (gengivet i Dansk Tidsskrift 1899 og et meget forkortet uddrag i Soraner-Bladet 1942 s. 12), har gemt nogle breve, han har modtaget fra en samtidig soranerven, senere assessor i højesteret, kammerherre Niels Krag Levetzau (1753-1815), der studerede ved akademiet 1770-72.

Disse breve findes nu på rigsarkivet og gengives nedenfor in extenso. Måske vil

nogle finde, at noget af stoffet uden skade kunne være udeladt: opremsningen af hvem der deltog i ballerne, hvor man gjorde visit, hvem man spillede kort sammen med o.s.v., men samlet giver brevene dog et morsomt indtryk af livet på akademiet dengang.

At der så er gåder deri, som jeg ikke har kunnet løse, får være. Hvem er f.eks. de to soranere, hvis navne Levetzau kun gengiver i hemmelig skrift? Ciferskriften er her anført med moderne typografiske tegn, der ligner, men ikke er helt identiske med de af brevsriveren anvendte.

For ikke i alt for høj grad at forstyrre teksten med notehenviisninger vil oplysningerne om alle akademister og deres hofmestre blive anført i alfabetisk orden til slut.

Kiære Bülow,

Da jeg ikke fik Tiid med sidste Post at skrive Dem til og jeg halveis ventede Dem samme Aften, eftersom det var Børsdag(1) saa tager jeg mig nu den Frihed, for at faae at vide, hvorledes De lever. Da min nye Tiener kom i Lørdags Aftes fra Fyhn, og jeg af ham fik at vide, at De ikke var gaaet over med Børssmakken, saa sendte

jeg strax et Brev paa Posthuset, som var kommen med den Kiøbenhavnske Post i Onsdags til Dem, og som Herr Kongslev havde taget imod. Eftersom vi ikke kendte Seglet, saa syntes vi, det var det bedste at skikke Dem det, eftersom der kunde være noget magtpaaliggende deri. Det gjør mig meget ondt, at De have[r] været syg, hvilket jeg fik at vide i Odense Aftenen før jeg rejste. Dersom jeg var kommen om af

Weirup(2), saa havde jeg taget mig den Frihed, at see, hvorledes det var med Dem, men da jeg spiste om Middagen paa Egeskov(3) og tog samme Aften til Nyborg, saa var det mig gandske umuligt. Jeg haaber dog ikke, at De er bleven sygigien, Siden De ikke kommer, da Ferienerne allerede have varet saa længe. Vi vare alle samlede uden Dem og Lowtzou og Collegierne begynder paa Mandag. Kom derfor altsaa, kiære Bülow paa Løvedag, omdet er Dem mueligt. Vi har vundet 12 Rixdaler paa vor Lotterizeddel i 4de Classe. Jeg har betalt 3 Mk. 12 Sk. for Deres Exemplar af den første Tome af Tullins Skrifter, som jeg skal levere Dem, naar De kommer. Jomfru Bager(4) døde i Søndags 8 Dage af den smitsomme Syge, som her grasseerte den Gang vi rejste herfra. Frue Skytte(5) ligger endnu til Sengs af samme Sygdom. Professoren kand være oppe, men han har reent tabt sin Hukommelse. Jomfru Stær og Bork ere kommen sig igien. Schøler og Jomfrue Wimmelhøy(6) have slet ikke været syge. Den Lille Frue har faaet en Husarhue paa, som seer visselig ret charmant ud, og Apothekerens Kone har faaet et Barn, som skal døbes i Morgen(7). Alle gode Venner lader flittig hilse. Heer Kongslev har sagt mig i Dag, at han havde endnu et brev til Dem, som De skal faae, naar De kommer. Jeg venter ingen Svar paa dette Brev, thi jeg tænker mig at De bringer mig det selv. Jeg forbliver med største Høyagtelse.

Sorøe d. 16de October
1770

Kiære Bülow
Deres

oprigtige Ven og Tjenner [!]
Lewetzau

d. 1 December 1771. Han tænker nok min kære Bülow, at jeg er et dovent Beest, og han har ikke meget Uræt, dog vil jeg i Dag redressere min Dovenskab saa meget som mueligt, i Fald jeg kand faae dette Brev færdigt til at gaae bort med Posten, thi eftersom det er sildig, nuda jeg begynder, og jeg desuden skriver langsom, saa skal jeg have Umage nok at blive færdig. Jeg er ham fordævelt[!] obligeret for hans Brev, hvoraf jeg med Fornøyelse har set, at han efter overstanden Sygdom, Pulvere og Skorstensfeyer igien er i ønskelig Velgaaende. Hans Beskrivelse paa en vis Mand persede mig Taarer af Øynene, dog ikke af Bedrøvelse men af Glæde, thi jeg loe saaledes at jeg tænkte, aldrig at have faaet got af mine Øyne meere. Den nu værende Madam H. maa have meget slet gout, siden hun har valgt saa ilde, thi mig synes, at hun alletiid havde kundet faaet en bedre Mand. Jeg beklager Uncle C., som er kommet i Slægt med saadanne maadelige Personnager. Hille Død! Jeg havde Jammerskam nær glemt at beede ham om at gratulere min Uncle med hans nye Giftermaal, og at gratulere ham med hans nye Svigerinde(8), hvis gode Caracteer jeg meget haver hørt roese, saa jeg ikke tvivler paa at hans Broder jo bliver lykkel-

lig med hende. Bare ikke han, min Søn, og gjør nogen Daarlighed med den yngste Jomfrue H., thi eftersom jeg kand see af hans Brev saa er han temmelig indtagen af hende. Jeg kunde just ikke sige at en nez aquilin er en Skjønhed for et Fruentimmer, dog uden at fornærme hans gout. Han er bleven meget fransk, siden hans næst sidste Brev hvilket er mig meget kiært, paa det jeg kand have megen Ære af denne Skabhals, som koster mig saa mange Penge i denne dyre Tiid. Han har nok havt Lyst til at trykke, da han skrev mig til i Riibe om hans 7 Værelser og de blaa Damaskes Stoele, eftersom mig er bleven forsikret at det ikke forholder sig saa, dog skal jeg for at revangere mig, søge at trykke een af samme i ham igjen ved første Lejlighed. Det var ret got, at der ikke stod noget i hans sidste Brev om jeg takker ydmygst Hr: Lieutenant, thi han bad mig at viise ham hvad der stod i hans Brev om Commissionen til ham, hvilket jeg ikke kunde undslaae mig for, dog fik han ikke videre at see, end hvad ham angik. Lad mig see, at han holder sit løfte med at komme herud i Vinter, thi gjør han det ikke, skal jeg vist erindre det. Erdetham mueligt saa kom herud i Juulen, thi da veed han af Erfaring at Sorøe er meest behagelig, og saa kand han profitere af det sædvanlige Bal hos Professor Schjøning(9), som er flyttet ned i Erichsens Gaard, hvor der Rum nok til at dandse. Jeg stoeler paa hans Løfte at han ikke logerer hos andre end hos mig, thi foruden mine trede Kammere, haver jeg endnu Lowsous kammer til min fulde Disposition, saa jeg meget magelig kand logere ham, og paa pleye og Opvartning haaber jeg, at han ikke skal have at klage. Nu var det vel Tid, at jeg skulde begynde paa Journalen: Jeg erindrer mig ikke naar det var jeg skrev sidste Brev, dog vil jeg begynde Journalen fra den 20de October. Jeg lovede i mit sidste Brev at give en Beskrivelse paa ΔΓΛΠΗΤ ΠΟΠΟΛΑΚ (10). Den første er en Kleppert paa 16-17 Aar, som er meget barnagtig. Hiert er ikke ondt paa ham, men ved onde Exempler og S: ✕: Anførssel er temmelig avanceret. Jeg faaer Leylighed til at tale meere om ham siden, saavel som om den anden, som er et Meneske, hvis Physionomia jeg ikke kand lide for min Død, og for hvilken mand ikke kand sige et Ord, uden han strax kommer derpaa med en moralsk Raisonement, som varede i 2 Timer, og saadan Børne Moral, som enhver veed, hvilket er høyst fortrædelig at høre. Den 20de October havde Lowtzou Fremmede paa mit Kammer, eftersom alting var endnu i Uorden i hans Kammer thi han var i fuld Udpakning. Samme Aften kom Wormschiold og Broder hertil, og tog deres logie hos Fosses(11), hvor jeg sladrede hos dem indtil klokken 1 om Natten. Den 21de spiste de hos mig om Middagen, og om Aftenen spiste vi hos Müllers tilligemd Urne, som kom samme Aften og logeerte hos Sehestedt,

Jeg spillede Quadrille med Wormschield, Müller og Kongslev, og tabte 1 Rdr. Den 22de spiste begge W. hos mig om Middagen og om Aftenen spiste vi samt Urne og Lowtzou til Geheimeraadens(12), hvor jeg spillede Quarille med Lowtzou, den lille Reitzenstein og Seecretairen [N. S. Bøeg] og tabte 9 Mk. Den 23de spiste de ligeledes hos mig om Middagen og om Aftenen med mig og Urne til Schønnings, hvor jeg kom til at spille Piquet med Kraft og den yngste W.: den ældste derimod spillede Quadrille med Fru Kraft(13), Urne og Skønning[!]. Den 24de spiste de ogsaa hos mig Middag og Aften, da der var stor Selskab hos mig paa 18 Personer. Vi havde 2 Spilleborde til Quadrille og 1 til halv tolvte. Jeg spillede Quadrille med den ældste W. og Kongslev og Rasmus, og tabte 2 Rdr. Den 25de reiste begge W. og Urne bort. Den 27de var jeg til Skyttes om Aftenen med Lowtzou, Malling, Rasmus, Steenstrup, den lille Reitzensteins nye Hofmester, som er et meget vakkert Menneske. Den 29de begyndte jeg privat Collegium med Skytte. Da Tiden ikke vil tillade, at jeg fortsætter Journalen længere denne Gang, saa vil jeg kuns føye lidt til. Kongslew lader hilse og sige, at han med det første skal skrive ham til, og skikke det halve af hvad han begiærer, dog det andet halve faaer han ikke førend Kongslew seer Brev fra ham. Jomfrue Kiærulff(14) er her til Wöldikes og skal have den ældste Rosenstand, som er bleven Præst i Lolland og er her. Jomfrue Hylleborg(15) skal have den tykke Meiland, som er bleven Enkemand. Derom maere i mit tilkommende Brev, hvori han faaer Journalen for forrige Maaned. Jeg fik Brev i Dag, fra Mon Seigneur de Mossenkrone men jeg haver ikke Tiid til svare derpaa. Min Compl. til hans Broder og Mossenkrone. Hilsen fra Alle. Adieu
Kragh Lewetzau
(forts.)

NOTER

- 1 En af de ugedage, hvor købmænd samledes på Børsen i København, og hvor man derfor kunne påregne forbindelse over Storebælt.
- 2 Vejrupgård på Fyn ejedes af Bülow's fætter major Hans Brockenhus v. Löwenhielm (1743-81). Bülow's mor var ogsaa født her.
- 3 Egeskov ejedes af den i 1740 døde etatsråd Niels Krag's enke Sophie Juel (1706-85).
- 4 Mette Marie Bagger begravedes i Sorø 12.10 1770.
- 5 Professor Andreas Schytte (1726-77) var gift med Karen Stæhr (1732-93). S. kom til Sorø som hofmester for Claus Caspergaard og blev professor ved akademiet 1759.
- 6 Aletta Ovidia Wemmelhøj blev 14.2 1772 gift med Friderich Wilh. Weinschenck, skovrider ved Jægerspris,

der havde været gift med Birgitte Eling, datter af byfoged E. i Sorø (se note 19).

- 7 Apoteker Rasmus Kierboe (c. 1732-98) gift med Maria Kathrine Reisiger fik en datter Johanne Elisabeth døbt 17.10 1771.
- 8 Bülow's bror major Chr. Fr. B. (1741-90) blev gift med Margrethe Maria de Mossenkrone (1752-89), der var en søster til ovennævnte akademist.
- 9 Gerhard Schønning (1722-80) var 1765 blevet professor i Sorø. Han boede i den tidligere soranske professor Jon Erichsens hus på Storgade. Han var gift med Frederikke Hveding (1725-88).
- 10 Som sagt er disse to navne skrevet med en ciferskrift, der her er gengivet med nogenlunde tilsvarende moderne typografiske tegn. Men hvem er de? Bulow forlod akademiet 19.3 1771 og Levetzau har i et oktober-brev lovet en beskrivelse af dem. I følge akademiregnskaberne såvel som købstadsregnskaberne skattemandtal er der kun til akademiet ankommet greve Adam Christopher Knuth fra Lolland med hofmester C. Ramus. De kom 18.7 1771. Hvordan man kan få bogstavantallet i disse navne til at passe med kode-navnene er ikke let at sige. Den næste akademist, der ankom til Sorø var greve Schimmelmänn, han indskreves 13.11 og kom først dagen før.
- 11 Gæstgiver Johan Adolf Foss havde som bekendt gæstgiveri i det smukke bindingsværkshus, hvor museet nu har til huse.
- 12 Gehejmeråd overhofmester Wolf Veit Christoph v. Reitzenstein (1710-81).
- 13 Landsdømmer Peder Kraft's enke Birgitte f. Bornthaus døde først 1791 i Sorø. Om sønnen se den indledende note.
- 14 Anna Cathrine Kjærulff (1745-1805) blev gift med sognepræst Jens Rosenstand-Goiske til Gunslev (1746-77).
- 15 Hylleborg Rasbek trolovedes 21.3 1772 med værtshusmand Jacob Meiland, hvis 1. hustru begravedes 23.11 1771.

3. G på udflugt

En dejlig solskinsdag i september var eleverne fra to 3. G-klasser på udflugt til Roskilde Domkirke, til Vikingskibene og sidst til Møllehøjgaard.

Dagen begyndte med besøg i Roskilde Domkirke. Lektor Steffen Rasmussen (S 1936) og adjunkt S. Mikkelsen var kyndige vejledere, og vejledningen gik langt videre end til at fortælle om Hvideslægtens forbindelse til Sorø og Roskilde.

Det næste mål for udflugten var Vikingeskibene, der ligger ved strandkanten ud til Roskilde Fjord.

Soransk Samfunds tidligere formand, A. Kann Rasmussen, (S 1922) var i sin tid formand for det byggeudvalg, der stod for opførelsen af museet, og Kann Rasmussen havde formået museets videnskabelige leder, O. Crumling-Pedersen, til at vise eleverne rundt. Og det var spændende.

Vikingetiden fik i løbet af små to timer sin plads i Danmarks Historien, og man forstod afhængigheden bagud og forudsætningerne for middelalderen.

Dagen sluttede på Kann Rasmussens dejlige ejendom, Møllehøjgaard, hvor eleverne spiste frokost på plænen under en af de 500 tjørnearter, som Kann Rasmussen har i sin have. Have er vel ikke det rette ord, når arealet er på adskillige hektar, men om havekultur er der i høj grad tale.

Kann Rasmussen benyttede da også lejligheden til at fortælle levende om den

del af kulturlivet, der er knyttet til vore haver, og om den inspiration, der er kommet fra Italien, fra Frankrig og fra England gennem de forskellige perioder, og han fortalte om, hvorledes Møllehøjgaards have er bygget op med megen kunstnerisk sans og megen viden om samspillet mellem linierne i græs, blomster og træer.

Man behøvede ikke være specielt interesseret for at nyde den lærerige tur rundt i have, park og skov.

Det var tiende gang Kann Rasmussen og frue arrangerede denne udflugt for gymnasieelever og enkelte andre.

Rektor Østergaard, der blev forhindret i at være med, måtte nøjes med varme hilsener, men fru Østergaard, der var veteran, blev dekoreret af Kann Rasmussen med en dejlig sølvnål, der forestiller stævnen på et vikingskib.

Hvis eleverne blot har nydt dagen halvt så meget som min kone og jeg, har de haft en herlig udflugt.

Robert Riis (S 1941)

En Æolusharpe på Sorø Sø

Æolusharpen eller Vindharpen findes vist i alle europæiske Landes Litteratur, og Vindharper har været brugt ret almindeligt, men er nu gaaet af Brug og glemt.

Der er skrevet Bøger derom, og paa Museer findes Vindharper bl.a. paa vort musikhistoriske Museum. En og anden Amatør bygger ogsaa Vindharper i vor Tid bl. andre Direktør Herrestad i Rungsted og Hr. og Fru Rask paa den gamle Egelundgaard ved Gamby, Slægtninge af Rasmus Rask.

I Litteraturen er der som sagt ingen Mangel paa Æolusharper i Romantikens Tid, selvom Oehlenschläger ikke brød sig om Lyden: "Den mægtige Vindharpe dirrede ham ofte sin sygelige Quindelyd i Øret." Naar derimod Talen er om Brug af Vindharper er Overleveringerne meget faa, naar bortses fra Dørharper.

En nulevende Mand har som Dreng ofte hørt Vindharper i Skovene under Broholm paa Fyn, hvor saadanne Harper er sat op efter Aar 1900: "I en blid Vind en Sommer-

aften bløde, yndige Toner stigende til et uhyggeligt crescendo en stormfuld Vinternat", der ikke undlod at gøre Indtryk paa en modtagelig Barnesjæl ved en Herregaard med Spøgeri. Harperne i Skoven skulde skræmme Krybskytter og Skovtyve, maaske ogsaa holde Spøgelser og usalige Aander borte.

Men nu kommer vi til Sorø. Ingemann havde Æolusharper hængende i sin Have, jeg havde nær sagt selvfølgelig, og den eneste litterære Omtale om Brug af saadanne Harper, jeg har fundet, er H. C. Andersens i "Mit Liv" Side 69, hvor han nævner et Besøg hos Ingemann: "Vi seilede paa Søen, og en Æolusharpe var bundet i Masten."

Skulde nogen have Viden om Brug af Vindharper fra de sidste 150 Aar, vil Meddelelse derom blive modtaget med Begærlighed af

Poul Lorenzen (S 1905)

Lyngsbækgaard, 8400 Ebeltoft

Løngangen under Sorø Sø

Nogle tilfældige linjer i en gammel slægtsbog fra 1755 gav anledning til en række undersøgelser med morsomme soranske perspektiver. I slægtsbogen skrev sognepræsten i Ørbæk (1710-1767) Rasmus Pedersen Winther en beretning om sin slægt og sit liv, hvor man blandt andet finder følgende passus:

"Jeg rejste saa med disse mine Disciple d. 9 Mai 1704 først til Sorø Closter, hvor deres meget dydefulde Moster Madame Ingeborg Thomasdatter Dobbelsteen var i Ægteskab med velædle Seigneur Melwiig, da Forstander for Sorø Closter. Vi blev derfor liggende paa Sorø i nogle Dage og imidlertid besaa jeg Closterets Kirke, Closterets Bygninger, Portaler, Philosophiske Gang, og den Løngang under Søen, hvoraf var at se ikke alene Ruiner men end og kendelige Spor, at den Gang havde gaaet langs under Søen."

Adskillige punkter får den soranske læser til at standse op:

Melwiig er den Rasmus Melvin, som i henhold til kgl. tilladelse fungerede som forstander for den kongelige skole i Sorø fra 8. april 1704 til 19. marts 1710 i stedet for amtmand Johan Diderich Grüner. Melvin's funktion er omtalt af H. G. Olrik i hans "Oversigt over Forstandere og Lærere ved den kgl. Skole i Sorø 1586-1737" (i biografien over J. D. Grüner), menderud over er der ikke nævnt noget om Melvin, som i en periode på 6 år styrede skolen i Sorø.

Melvin blev født den 17. maj 1668 i Helsingør som søn af rådmann David Melvin og Margrethe Jacobsdatter. Han var første gang gift med Ingeborg Margrethe Thomasdatter Dobelsteen (datter af ejer af Gl. Holtegaard Thomas Dobelsteen). Anden gang blev han gift med Sofie Margrethe Fincke. Han ejede herregården "Aagaard" i Gørlev sogn 1719-1721. Han døde i Kø-

benhavn 12. maj 1732 og blev begravet i Helsingør.

Melvin's svigerinde Margrethe Dobelsteen var gift med købmand Peter Wielandt, som døde allerede i 1701 og efter lod sig 2 umyndige drenge: Jochum Peter Wielandt og Thomas Wielandt - det er disse to drenge, som Rasmus Pedersen Winther i maj måned 1704 rejste til Sorø med. Resultatet blev, at i hvert fald Jochum i 1705 blev optaget på Sorø Skole og tilbragte 2 år der. Sorø havde (naturligvis!) en gavnlig indflydelse på hans løbebane og om denne kan læses i forskellige biografiske leksika. Her skal kun nævnes, at han blev avisudgiver og bogtrykker, og hans personlige interesser gik i retning af genealogi og soransk historie. Han udgav blandt andet i 1712 "Tabula Cisterciensium Sorana".

Til overflod skal til slut anføres, at Erik og Aage Wielandt, som er studenter fra Sorø Akademis Skole 1923, er efterkommere efter den gamle købmand Wielandt.

Ud over disse personalhistoriske bemærkninger giver citatet fra slægtsbogen anledning til lidt topografisk undren. Først det morsomme, at man så sent som i 1704 omtaler Klosteret i Sorø, hvor man vel rettelig burde sige Sorø Skole, og endelig at Rasmus Winther har set spor og ruiner af "løngangen". Vi ved, at løngangen under Sorø sø - fra Sorø kloster til Antvorskov kloster! - kun et et sogn. Vi må gå ud fra, at det sognepræst Winther har set, er rester af den ydre ringmur, som jo også kransede kloster og skole til søsiden. Men det bliver beretningen ikke mindre interessant af. Er der nogen der kan give oplysninger om dette "løngangs"-sagn?

Erik Sanders (S 1941)

Gadeuorden i Sorø

Ved Ellen Vibeke Jensen (S 1913)

I lektor Fr. Matthiessens efterladte papirer, der opbevares på Sorø Akademis Bibliotek, findes en afskrift af et politiforhør afholdt i Sorø i Juli 1840 over nogle Studenter, der har lavet gadeuorden. Afskriften, der formentlig stammer fra 1840, er skrevet med gotiske bogstaver, men ret klart læselig. Jeg husker ikke tidligere at have set den eller hørt om den, men traf på den, da jeg i anden anledning gennemgik en pakke mrk: Sorø By; Byen og Akademiet, der hørte til de efterladte papirer. Den lyder som følger:

1840 d. 23 Juli blev holdt Politiret paa Tingstuen med Vidnerne Qvortrup og Politibetjent Stegler og optaget Forhør i Anledning af nogle Natten mellem d. 21 og 22 dennes heri Byen forøvede Gadeuordener.

For Forhøret mødte Vægteren Hans Frederiksen af Sorøe, Vægter Johannes Parbst af Sorøe, Politibetjent Jørgensen, Vægteren ved Sorøe Academie Hans Philipsen og aflagde deres Forklaringer, hvorefter Forhøret blev sluttet og Politiretten hævet.

1840 d. 24 Juli blev holdt Politiret paa Tingstuen med Vidnerne Politibetjenten Stegler og Jørgensen og foretaget det udsatte Forhør i Anledning af nogle Natten mellem d. 21 og 22 dennes heri Sorøe forøvede Gadeuordener. Dommeren bemærkede, at han ved Politibetjent Jørgensen, i Anledning af at han havde hørt omtale, at der den omtalte Nat ogsaa var forøvet Uorden i Væver Frølund og Sognepræst Sommers(1) Hauger, havde ladet forespørge hos disse, men at Væver Frølund havde svaret, at han ikke havde bemærket at nogen Uorden var sket i hans Hauge. Derimod var i Sognepræst Sommers Hauge en Deel Gulerødder oprykkede og kastede omkring samt en Haugebænk itubrækket.

Efter Anmodning mødte for Forhøret Student Christian Voigt(2) af Sorøe, der paa Anledning forklarede, at han vel er dimitteret fra Sorøe Skole til Academiet, men alt i Marts d. Aa. har absolveret sidste Deel af 2den Examen, og ikke længe mere bivaaner Forelæsninger ved Academiet. Han forklarede videre, at afvigte Tirsdag d. 21ende dennes om Aftenen havde Companten været til Selskab paa Regentzen i Anledning af den fuldendte Examen Artium, og der havde da været tilstede foruden 5 af de nye Studenter nemlig Rosencrone(3), Rosenørn(4), Bendsen(5), Lund(6) og Friis(7), endvidere Student Ludvig Povelsen og Studiosus Enamuel Povelsen(8), derimod havde Student Uttenthal(9) ikke været tilstede. Omtrent henimod Klokken 12 gik Comp. tilligemed de nævnte 7 Personer ud gennem Klosterporten ned til Academiebygningen og der blev der ved Gjennemgangen gennem Klosterporten tagen ender staaende Trillebør og kjørt ud i Alleen, men hvem af dem, der kørte den bort erindrer Comp. ikke. Ved Academiebygningen togede fat paa Oeconomius Lunds Skovevogn(?) og kørte omkring med den, hvorpaa den blev væltet ud i Søen. De gik derefter tilbage gennem Klosterporten og en der staaende Stige blev itubrækket, dog var denne Stige paa Udvejen ogsaa blevet flyttet fra Klosterporten ud i Alleen. Om ved samme Leilighed nogle i Klosterporten værende Kalkspande blev væltede erindrer Comp. ikke, men et Kar som stod der med Lud, blev væltet uden at dog Comp. nu kan erindre naar dette skete. Efter at de var kommet ind i Byen, gik de i 2 forskellige Afdelinger, idet nemlig Comp. tilligemed Ludvig Povelsen og Lund og maaskee en 4de, som han dog ikke erindrer, gik gennem Søgaden ned i Baggaden, hvor de nedtog et udhængt Skildt og

satte det hen for Døren ved Huset, og Ideen hertil blev, efter hvad han erindrer, givet af Ludvig Povelsen. Ved Smed Juuls Bolig mødte de de Øvrige og gik da tilbage gennem Baggaden, hvor et ved Hestemøllen staaende Stakit blev flyttet. De gik derpaa op igjennem Rolighed og gik ind i Sognepræst Sommers Hauge, hvortil de fik Adgang ved at Rosenørn gik over Plankeværket og oplukkede Laagen i Haugen, hvor Comp. saae, at en af Selskabet havde fat paa og gik omkring med en Haugebænk. Fra Rolighed gik de ned igjennem Brøndstrædet og Reebslager Petersens Skildt blev der nedtaget, saavidt han erindrer af E. Povelsen, og bragt hen ved Professor Bredsdorffs Trappe. Derfra gik de op gennem Storgaden til Regentzen, hvor de forbleve indtil de gik hjem, uden at der paa Hjemvejen skete nogen Uorden. Paa den omforklarede Spadseren omkring i Byen, blev der vel ikke egentlig sjunget, mender førtes en højroestet Tale naar de kaldte paa hinanden eller ved lignende Leiligheder. Det Skildt der blev flyttet i Baggaden blev, efter hvad Comp. erindrer nedtaget af Ludvig Povelsen. Paa en af disse Spadse-retoure forsøgte en at nedtage Collecteur-skildtet ved Lindskovs Enkes Bolig, men hvem det var erindrer Comp. ikke. Hvem der væltede Karret i Klosterporten saae Comp. ikke, da dette blev forøvet af dem, som gik foran. Hvad derimod Stigen angaar, da havde de saa godt som alle eller dog flere fat i den, fordi de vilde bære Rosenørn paa den, og den gik derved itu. Skovevognen, som blev væltet i Søen, havde de vel alle fat paa for at trække omkring med, men hvem der egentlig kastede den i Søen, erindrer Comp. ikke. Der var ikke førend de gik ud, fattet nogen Aftale om hvad de vilde foretage dem, men det som blev forøvet, blev udført efterhaanden som det faldt dem ind under deres Gang. Naar Skomager Grütters Skildt blev nedtaget bemærkede Comp. ikke. Det tilførte blev oplæst og ratihabet.

Student Ludvig Povelsen, der paa Anledning forklarede, at han ikke studerer ved Academiet, men er indskreven som Student ved Københavns Universitet. Paa Anledning forklarede han om hvad der er passeret Natten mellem afvigte Tirsdag og Onsdag overensstemmende med Student Voigt hvis Forklaring han derfor vedtog som sin egen efter at den var ham forelæst. Han erklærede derhos, at han ikke nøjere end af Voigt forklaret kan erindre hvem der forøvede de enkelte Ting som passerede, og navnlig kan han ikke erindre, af hvem Karret i Klosterporten blev væltet eller Haugebænken i Sognepræst Sommers Hauge ituslaaet og han kan ej heller erindre, hvem der først faldt paa at gaae ind i Sognepræst Sommers Hauge.

Studiosus Emanuel Povelsen, der paa Anledning forklarede, at han ikke studerer her ved Academiet. Paa Anledning forklarede han, at han havde deltaget i det afvigte Tirsdag aften stedfundne Selskab paa Regentzen, og senere været med ved Academiebygningen og omkring paa Gaderne heri Byen. Om hvad der ved Leilighed passerede, forklarede han ovenstemmende med Student Voigt, hvis Forklaring han derfor vedtog som sin egen, efter at den var ham forelæst. Han bemærkede derhos, at det Skildt, der blev hensat ved Professor Bredsdorffs Trappe, blev nedtaget af Rosenørn, men Comp. var behjælpelig med at bære det bort. Karret i Klosterporten blev væltet af Comp. i Forening med Rosenkrone og maaskee en Tredie, som handog ikke erindrer. Haugebænken, der gik itu i Dr. Sommers Hauge, blev ituslaget ved at Comp. tog i den ene Ende af den for at flytte den. Ligeledes var Comp., dog i Forening med Flere, som han ikke erindrer hvem vare, ved et Gule-rodsbed i Haugen og oprykkede nogle deraf. Efterat de var kommet tilbage fra Academiebygningen og Comp.s Broder tilligemed Voigt og Lund gik ned gennem Søegaden, gik Comp. med de Øvrige ned gennem

Storgaden, i Brøndstrædet og mødte de andre omtrent ved Smed Juuls Bolig. Skomager Grütters Skildt blev da nedtaget uden at Comp. erindrer af hvem dette skete, og henflyttet ved Oberst Pentz's Port, men strax ført tilbage, og da de troede at bemærke en Person oppe i Huset, satte de Skildtet fra dem.

Paa Anledning erkjender Comp., at da han afvigte Søndag Eftermiddag hjemkom fra en Jagttour, affyrede han sin Bøsse i Strædet, der fører fra Hovedlandeveien til Byen, idet han stod paa Kjøreveien omtrent ved Amtsfattighuset, og skjød over mod Alleen. Det tilførte blev oplæst og ratihaberet.

Forhøret blev, da de 5 Studenter, som have deltaget i de forøvede Urdener, for Tiden ere bortreiste, udsat og Politiretten hævet.

Som Vidner Bregendahl
Stegler. Jørgensen. const.

NOTER

- 1 Dr. theol. Magnus el. Mogens Sommer (1767-1848). Cand. theol. og cand. philol., magister, dr. theol. 1823. Sognepræst i Sorø 1798 til sin død: i 50 år! Boede i Præstegården, der lå i Storgade på østsiden, deres have gik helt ned til Rolighed. Hans efterfølger, Sognepræst Zeuthen byggede huset med de takkede gavle i Rolighed, det var så i en årrække Præstegaard.
- 2 Voigt, Christian Ditlev Ammentorp f. 27/8 1820 i Sorø, søn af landinspektør ved Sorø Akademis gods Nicolai Ulrich Chr. Voigt og Cecilie Christine Heide. Student 1838, cand. phil. ved Sorø Akademi, cand. theol. 1849, præst flere steder, sidst i Rørby på Sjælland; død 12/7 1887 i Rørby; g. 1851 på Fejø med Henriette Banner, datter af kammerjunker, major O. Banner og Christiane Sophie f. Holstein-Rathlou.
- 3 Hoff-Rosencrone, Marcus Gerhard, baron, f. 30/12 1823 på Rosendal i Norge, søn af major, norsk kammerherre, Christian Henrik, baron H.-R. og Karen Henriette f. Fleischer; 5/11 1837 besidder af baroniet Rosendal, 1840 student i Sorø. 1841-42 cand. phil. ved Sorø Akademi, juli 1848 cand. jur. ved universitetet i Christiania; død 10/11 1896 på Rosendal. - Ugift.

- 4 Rosenørn Frederik Julius Christian, f. 28/9 1822 på St. Croix, søn af justitsråd, guvernør på St. Thomas og St. Jan Fred. Ludvig Pentz Rosenørn og Anita f. de Lance, student 1840, 1840-41 cand. phil. i Sorø, købmand i New Orleans, død der 24/8 1879; g. 1850 med Estelle Trouard.
- 5 Benzon, Carl Ludvig Adolf, f. 18/11 1823 på Kristiansdal på Fyn, søn af kammerherre, fideikommisbesidder Chr. Fr. O. Benzon og Nielsine f. Jermiin; student 1840 i Sorø, 1841-42 cand. phil. ved Sorø Akademi, 1847 cand. jur., 1869 kammerherre, 1873 amtmand i Holbæk, 1886 overpræsident i København; utallige ordener, - død 29/12 1891. Medstifter af Sorø Samfund. 1862-70 medlem af bestyrelsen; g 1) m. Georgette de Falsten, død 1868, 2) m. Caroline Castenschield, død 1879, 3) m. hendes søster Frederikke Vilhelmine C.
- 6 Lund, Carl Emil, f. 30/12 1821 i København, søn af grosserer Jens Lund og Anna Marie f. Hostrup; student 1840, 1841-42 cand. phil. ved Sorø Akademi, juni 1849 cand. jur.; død 8/3 1891 i København.
- 7 Frijs, Fred. Jul. Krag-Juel-Vind-, greve, f. 28/8 1821 på Wedelslund i Aarhus amt, søn af kammerjunker, kaptajn Erhard, greve Krag-Juel-Vind- Frijs og Caroline f. Reiche; student 1840, 1840-41 cand. phil. i Sorø, i okt. 1857 kammerherre, 1859 kongevalgt medlem af rigsrådet, 1863 kongevalgt medlem af landstinget; død 14/9 1885 i København; g. 1847 i Skjørringe med Benedicte, comtesse Reventlow f. marts 1829 på Pederstrup.
- 8 Povel sen, Søren Ludvig, f. 24/8 1810 i Sorø, søn af etatsråd, godsinspektør ved Sorø Akademi Søren Kjærulif Povel sen (1788-1861) og Louise Frederikke Cadet; student 1828, 1830 cand. phil. ved Akademiet, 1842 adjunkt ved Skolen, 1846 magister, dr. phil., sept. 1846 lektor ved Akademiet, 1847 overlærer ved Aalborg Cathedralsskole, 1856 rektor ved Domsboden i Slesvig, 1856 professor, entlediget som professor i 1864, fra juni 1866 rektor ved Roskilde Cathedralsskole, død 24/3 1875 i Roskilde; g. med sin kusine Carita Elisabeth Maria Stuart von Printzen, Povel Emanuel Povel sen, ovenstående broder, f. 26/1 1822 i Sorø, gik i Skolen 1831-39 (udmeldt), han blev premierløjtnant og kaptajn; død 14/6 1873 i København; g. med Louise Gleerup (ægteskabet opløst).
- 9 Den eneste af 1840-holdets 6 studenter, der ikke var til stede ved selskabet på Regensen i juli 1840 var Uttenthal, Carl Joseph, f. 23/9 1821 i Sorø, søn af kordegn og lærer (fra 1829 førstelærer) ved Borgerskolen i Sorø Otto Uttenthal (1789-1856) og

Marie, f. Garløv; student 1840, 1840-41 cand. phil. ved Sorø Akademi, 1851 seminarist fra Skaarup Seminarium, 1854-1864 lærer ved Jelling Seminarium; død 17/10 1871 i Aarhus; g. 21/9 1852 i Sorø med Caroline Jørgensen, datter af skræddermester i Sorø Otto Jørgensen; død 20/12 1889 i Herning. Utenthal har måske ikke været fin nok til selskabet! De udefra kommende deltagere var alle hjemmehørende i Sorø og var alle "bedre folks børn".

Jul i Sorø 1973

For en og tyvende gang udsender den initiativrige redaktør Osc. Lünell "Jul i Sorø" til glæde for de mange, hvis hjerter bevæges ved tanken om den lille historiske by.

Øre- og halslægen Kurt Bresson (S 1945) anslår hos læseren en munter stemning med omslagsbilledet "Cricketkamp på Store Plads", et naivistisk maleri, i teknik beslægtet med maleren og barberen John Christensen, Nørrebros klassiske skildrer. Andre af Bressons Sorøbilleder gengives andetsteds i hæftet.

At julen ikke alene er svælgen i gaver og mad, derom vidner Pedersborg-præsten Jens Christensens bidrag. Han har været i Bethleem; her fødtes Jesus, vidnet om Guds kærlighed til os; frelseren for menneskene.

Dr. phil. Ingemar Ingers, Lund, behandler "B. S. Ingemanns digtning i svensk oversættelse". Hans romaner var kendt og elsket i vort broderland; senere også hans salmer, især "Dejlig er Jordan", hvoraf der findes ikke mindre end fire oversættelser. Til slut foreslås det at indrette Ingemanns hus til et museum for digteren og blandt andet overføre Ingemannstuen fra det overlæssede Sorø Amtsmuseum til skjaldens bolig.

Pastor Paul Honoré's "Skovridersønnen fra Sorø blev brandchef i København" er et interview med Jan Ammitzbøll (S 1921). Vi får en hel del at vide om brandvæsenets organisation og virke samt om hans far, fra 1896 skovrider i Sorø (Jeg mindes ham som en meget respektindgydende mand, som jeg og flere kammerater en tid lang undgik i sommeren 1909, da vi uden tilladelse havde lånt hans båd og kæntrade med den på Sorø sø).

Pan bevæger sig mod det mystiske i beretningen om "Sælsomme fund i Vester-skov"; man har her fundet skeletrester af mennesker, et par små hestesko af svensk oprindelse og et slagsværd. Måske kan disse fund sættes i forbindelse med svenskekrigene i det 17. århundrede.

En minderune over "Sorø Oplæringsforenings 60-årige historie" rister lektor E. Nordahl Svendsen. Foreningen har

gennem årene formidlet god kunst, otte gange har f.ex. soraneren P. A. Rosenberg (S 1875) og seks gange ærkesoraneren Vilh. Andersen (S 1882) glædet unge og gamle.

"S.S.S. (Sorø Sluttede Skydeselskab) af 1848" skildres i Selskabets 125-årige tilværelse af civilingeniør Mogens A. Carlsen. Agnes Eliasson fortæller om anstrengelserne med i 1932 at fremskaffe 40.000 kr. til et Sorø-værelse på Kvinderegensen i København. Beretningen herom knyttes sammen med en begejstret fremhævelse af Sorø's lyksaligheder.

"Sorø Sygekasse - Landets ældste - blev 131 1/2 år" er en nekrolog over Sygekassen, der måtte ophøre, da den nye sygesikringsordning trådte i kraft den 1. april 1973 (en foranstaltning, der ligesom Kildeskatten er dyr og upraktisk). Forfatteren er forretningsfører Frede Kruse.

I serien Soranske Virksomheder belyses "Danavox Electronic A/S", Sorø, og sporten får udførlig omtale ved sportsrådets formand Henning Malmberg.

Traditionen tro orienterer dr. phil. V. Thorlacius-Ussing (S 1909) - (et bladkalder ham V. Thor Lacius Ussing) - kyndigt og forstående om Sorø Kunstmuseums værdifulde erhvervelser i 1973.

Mængden af illustrationer og portrætter er uhyre.

Der er nok til nydelse i den søde juletid. Fang an! P. Sch.

Soranske forfattere ved juletid

Endelig efter 14 lange år kommer fortsættelsen til det dejlige værk Christian Elling (S 1920) begyndte 1959 med bogen "Shakespeare. Indsyn i hans Verden og dens Poesi. Landskabet". Den nye bog hedder "Shakespeare". Indsyn i hans Verden og dens Poesi. Dyrekredsen". I 1959-bogen skrev Christian Elling "Nærværende Fremstilling vil næste Aar blive efterfulgt af endnu et Bind, i hvilket Dyr, Bygninger og nogle Aktører finder Omtale". Ar efter år har jeg spejdet efter denne fortsættelse og nu er den på trapperne i samme smukke udstyr som den første.

I 1970 udsendte A. Kragelund (S 1914) Ludvig Holbergs roman "Niels Klims underjordiske rejse" i en ny oversættelse sammen med den latinske originaltekst og forsynet med en interessant indledning og et helt bind noter og registre. Nu udsender Kragelund et stort bind med Holbergs latinske småskrifter ligeledes med den latinske tekst, oversættelse, indledning, kommentarer og registre. Disse bøger må glæde enhver soraner med blot en

smule interesse for Holberg, den eneste danske forfatter, hvis værker efter mere end 200 år, endnu lever blandt os.

Den flittige soraner Ernst Mentze (1914) har udsendt endnu en bog om kunst nemlig "S. Joensen-Mikines. Hans kunst og miljø". Denne smukke og rigt illustrerede bog handler om vore færøske kammeraters store maler.

Klaus Høeck (S 1957) har netop afsluttet sit lyriske værk "Rejse" med 5. bind, der bærer titlen Hymne. De fire første hedder Yggdrasil, Lejre, Alpha og Omega. Kendere udtaler, at dansk lyrik dermed har fået en ny og original digter.

Det er en glæde, at soranere stadig udmærker sig som skrivende mestre og forsyner os andre med en række pragtfulde julegaveemner - også til vore egne ønskesedler.

A. Kann Rasmussen (S 1922)

En tallenes mester

Paul Rantzau: Alle tiders tal. Regnekunstens hvem-hvad-hvor. Politikens Forlag, København 1972.

Forfatteren af ovennævnte værk, (503 sider) Soranerbladets nuværende redaktør (R 1937), var i sin skoletid på Sorø ikke gode venner med grækeren Pythagoras' videnskab; den gamle græker blev matematikens egentlige grundlægger og gjorde tallet til alle tings væsen.

I forordet strejfer Rantzau sine talfrustrerede år på Sorø Akademi. Han forstod intet af det hele; hans lærer, densagnomspundne O. B. Müller (S 1893), snerrede til ham: "Du skal", mens den forstående rektor Henrik Raaschou-Nielsen (S 1889) trøstede ham med, at "Fatter" ikke mente det så slemt.

Undertegnede anmelder var i Sorøtiden ret allergisk over for matematikens my-

sterier; som Moses skuede han fra Nebo-bjerget ind i det forjættede land, men nåede aldrig ind.

Det gjorde derimod Rantzau, der på en mirakuløs måde er blevet en tallenes mester. Dette gav sig blandt andet udslag i en lille bog: "Mange ved så lidt om så meget", hvis 2., 3. og 4. udgave han har besørget i 1961, 1967 og 1969 (udgave 3 anmeldt af undertegnede, SB 1967:128).

Fint, på én gang positivt oplysende og dertil fornøjeligt udformet, er "Alle tiders tal", som selv undertegnede tal-alfabet har haft megen fornøjelse af, just ikke at læse i dens helhed, men ved grundig kikken rundt om. Otte sider litteraturfortegnelse anfører de kilder, der ligger til grund for bogen (man fatter knap, hvordan forfatteren har fået stunder til at spise og sove); et syv sider trespaltet register angiver mangfoldigheden af behandlede emner. Fagudtrykks betydning er forklaret, udtalen af f.ex. græske personnavne ligeså - gid kritikere og anmeldere ville gøre det samme i stedet for at slå om sig med "polarisering", "fundamentalisme", "nostalgisk", "flash-back", "seksvenser" m. m. En gammel norsk digter og skolemand Lyder Sagen (1777-1850) lærte sine elever, at deres sprog skulle være "lydeligt, tydeligt og prydeligt". Og i vort eget land kan nutidens skribenter lære meget af Georg Brandes (1842-1927); det er en nydelse at læse ham; indholdet berigende, stilen klar, hvert ord forstås.

Bogen er rigt illustreret, dels med strengt saglige, dels med gamle kuriøse billeder.

Meget får man at vide: Om tal, talsystemer, taltegnis historie, himlens tal (læren om himmellegemerne); alfabetet hos alskens folkeslag, læren om tid (kronologi) for blot at nævne enkelte områder.

Der er ingen tvivl om, at talbogen vil blive flittigt rådspurgt; den er bestemt en af det initiativrige forlags fuldræffere.

Med velberåd hu har anmelderen anslået en passierende tone, hvorfor han kan underskrive sig: P. Sch., Den gamle redacteur, senex loquax (den snakkesalige olding).

Frokosten på Grand Café den 4. oktober 1973

Det blev en af de store og festlige soranerfrokoster. Ikke mindre end 30 var mødt frem; ældst Niels Bonnesen (R 1902), yngst Bodil Wille Møller (S 1966). Frank Edward Horn (S 1929) havde ikke været til soranermøde i 40 år. Robert Riis (S 1941) bød velkommen og rettede entaktil rektor Arne Østergaard (S 1929) der var kommet til

stede - ledsaget af fru Østergaard - for at tale om Sorø Akademis Skole.

Motiveret af rektors nærværelse udbragte formanden et leve for skolen, hvorefter Otto Mackeprang (S 1913) - i mangel af Niels Saxtorphs (S 1940) pragtrøst - brillerede som forsanger i "Jeg veed et Sted ...". Rektor Østergaard betonedede at det var en næsten umulig op-

gave at tale om stiftelsen og skolen af i dag - "samtidshistorie er en vanskelig affære" - dels kommer man til at berette om ting som alle kender, dels om ting der er så nye at de bærer fortrolighedens stempel. Rektor valgte at tale ganske kortfattet om de forandringer der havde fundet sted i hans 15-årige embedsperiode (fra 1958), dels de rent ydre - såsom bygninger og uniform - og dels de indre, der blev fremtvunget af ændringerne i skolens kostskolestruktur, som igen var en følge af den nye skolelov der begyndte at virke i 1958.

Af bygningsmæssige synlige forandringer var først og fremmest det nye alumnat på de gamle tennisbaners plads ved "Store", dernæst det Nye stadion mellem Søgade og Trautnersvej. Af indvortes forandringer burde først og fremmest nævnes ombygningen af Hovedbygningens øverste etage til undervisningsbrug og modernisering af Rektorgårdens alumnat for de ældste alumner.

Der blev flere alumner, men færre elever privat indkvarteret i Sorø-hjem, hvilket formentlig har bevirket at tilknytningen mellem byen og alumnerne er blevet svagere. Samtidig er antallet af hjemmeboende elever, specielt af piger, forøget. Skolens elever kommer stadig fra alle samfundslag, men med bortfaldet af pligten til at følge Skolens påklædningsregler, ses forskellene i den sociale baggrund for alumnerne tydeligere end før.

Historien om bortfaldet af den obligatoriske skoledragt omtales kort: Først forsvandt drejlstøjet, i stedet kom de grå benklæder og den blågrå skole-skjorte. Den mørkeblå skoledragt var stadig i brug til daglig og til fest, men det blev tilladt de ældste elever at benytte en blå blazer forsynet med det nye skolevåben (heraldikeren og herloviaeren Sven Tito Achen i samarbejde med Knud Raaschou-Nielsen (S 1933)). Drengene var glade for denne modernisering, men i ungdomsoprørets 10-år (tresserne) voksede modstanden mod at skulle følge påklædningsreglerne, hvilket endte i "uniformsoprøret" i 1969. Skolen lagde spørgsmålet om bevarelse af obligatorisk skoledragt ud til forældrene: 90 procent gik ind for bevarelse. Eleverne var ikke alle tilfredse med at følge de moderniserede påklædningsregler, der for de hjemmeboende elever kun gjaldt i selve skoletiden, og i 1972 indankedeleverne under ledelse af den kvindelige elevrådsformand spørgsmålet for direktoratet, der ophævede pligten til at bære en bestemt skoledragt, men det er dog stadig tilladt. Fra august 1973 er pligten også ophævet for alumnerne.

En stor ulempe ved den let kendelige skoledragts bortfald viser sig i, at Skolens mulighed for at føre et effektivt tilsyn med drengene i fritiden er svækket - nu adskiller de sig ikke fra den i øjeblikket gældende ungdomsmode (og her ligger

sikkert hele uniforms-"problematikkens" kærne) - uniformen beskyttede i virkeligheden eleverne. Overvågningen af elevernes færden udenfor skoletid blev også svækket af andre grunde, bl.a. af femdages-ugens indførelse, der skabte mulighed for øget rejseaktivitet for eleverne.

Rektor gik nu over til at tale om Stiftelsen (her henvises til Soranerbladet 1973 7:93 og til departementschef Eiler Mogensens tale 9:127. Skolens tekniske standard i dag betegnedes rektor som værende i orden - "vi mangler ganske vist visse bygninger hvis placering er overordentlig svær! Hvor skal de ligge i haven?" - Om fremtiden kunne rektor Østergaard kun sige at ingen ved noget konkret: "Alternative skoleformer vil altid opstå - ansvaret for børnene bliver svært at placere: hos skolen? hos forældrene? hos eleverne selv? Men grundlaget for selvstyre er simpelt: Vil man ikke påtage sig ansvaret, må man gå!" - Robert takkede rektor for det interessante foredrag og udtrykte de gamle soraneres glæde over Sorø Akademis Skoles gode renommé i dag. Jørgen Degn (R 1921) spurgte om hvorledes påklædningen til Kongeballet nu ville arte sig, og rektor kunne kun svare: det pæneste og bedste tøj, men i øvrigt er den blå uniform jo tilladt! Dan Fink (S 1927) havde en herlig historie at berette: han havde været på kurophold i Pistian i Slovakiet, på vej ned ad det lokale hospitals brede trappe havde han mødt en soldat på vej op og dennes momentane forvirring over Finks pragtfulde soraner-våben på blazeren med de blanke knapper havde været ubeskrivelig, det endte med en særdeles stram honnør for den fremmede V.I.P. - En anden gang havde Fink været i Belgrad iført det sædvanlige grå fuldskæg men på grund af kulden en vid foret pelsfrakke hvortil en mørkegrå pork-piehat. På gaden hilste alle ældre ærbødigt...? Hans kone kom ned og besøgte ham og blev meget forbavset når de promenerede: "Kender du virkelig alle de mennesker?" - Da endelig en præst hilste, blev Fink betænkelig, men samtidig begyndte sammenhængen at gå op for ham ...!

Jens Stubbe Teglbjærg (S 1915) lod et prospektkort fra Sorø cirkulere er der nogen der kan genkende den støvte general? Viggo Thorlacius-Ussing (S 1909) og Knud Palslev (S 1908) mente det måske kunne være Algot Lautrup-Larsen (1908)? Otto Slagers (1906) blev også foreslået. Hvad mener læserne? Kan Zieglers forretning give et fingerpeg - hvornår flyttede den? - Aage Kann Rasmussen (S 1922) spurgte til Cricketklubben Soranerne's eksistens. Kann havde meldt sig ind som passivt medlem og fået et nydeligt slips og ... havde siden intet hørt. - Nachspillet var elendig: kun fire mødte op.

Rantzau

Frokosten på Grand Café den 1. november 1973

22 var mødt op til den sidste frokost inden den vidtberømte julefrokost, som alle så hen til og som Svend Clausen (S 1925), der fungerede i formandens sted, forsikrede ville blive efter traditionen. Niels Bonnesen (R 1902) var - som sædvanligt - Nestor og i fortæreflig form, Karin Mortensen og Allan Flensborg repræsenterede begge årgang 1971. Jørgen Døgn (R 1921) påtalte at Niels Saxtorph (S 1940) manglede til at synge for! Vi manglede også en pianist! Phoenix-flagene manglede, "hjælpeteksterne" manglede og plakaten med Klosterporten manglede! - Svend Clausen gød olje på de oprørte vover: Saxtorph var forhindret på grund af universitetets dispositioner. Vor storartede pianist Børge Hebo (S 1907) havde vi desværre ikke mere iblandt os og ingen havde meldt sig som erstatning. Flagene og det øvrige udstyr var forsvundet under ejerskiftet, men restauranten havde lovet at støve det op. Jonas Bruun (S 1929) syntes at vi skulle lære "Jeg veed et Sted..." udenad, hvad samtlige tilstedeværende påstod de kunne! Svend Clausen refererede i begejstrede vendinger indtryk fra årsfesten - "brilliante taler... en strålende fest..." - men frokostens absolutte højdepunkt var så afgjort et historisk initiativ fra Ellen Vibeke Jensen (S 1913), der opfordrede deltagerne til at skillinge sammen til at Regensens (den soranske!) vinduer kunne blive pudse! Ellen Vibeke kunne ikke holde synet ud mere: "Hvorfor har arkitekt Søren Lotz (R 1947) ikke pudset de vinduer? Det ser farligt ud!", hun

ville selv overantvordre arkitekten det indsamlede beløb! - Som sagt så gjort! Hele fire og fyrretyve kroner blev indsamlet til det ædle formål. Leo Starup (S 1967) kunne godt tænke sig at en bronzeplade med bidragydernes navne kom op på muren (synligt for alle, helst ud mod Torvet) - "vi danner epoke i den soranske vinduespudsnings historie!" - Ellen Vibeke lovede at hun skulle publicere initiativet vidt og bredt! Et par advarende røster rejste sig: "Vi ved ikke hvilke følger dette kan få! Dette er en absolut engangsforeteelse... tænk, hvis vi kom til at hænge på samtlige stiftelsens ruder!" - Nachspielet var godt og varede længe - vi var 15 omkring det runde bord - Laurids Schrøder (S 1925) og Arne Stauning (R 1929) sørgede for at den briljante stemning fra frokosten fortsatte indtil opbruddet klokken 16/45.

Post scriptum: Søren Lotz smilede gennem tårer da Ellen Vibeke kom med summen, men da han netop havde sat arbejdet med rengøringen af ruderne i gang (han mente i øvrigt at de 44 kroner stort set ville have dækket omkostningerne!), kunne han ikke tage imod pengene, der rettelig burde tilstilles Direktionen for Sorø Akademis Stiftelse. Dette har Ellen Vibeke nu sørget for. Om midlerne vil indgå i et særligt vinduespudsningsfond, er der ikke for nærværende taget stilling til! - Sagen har været behørigt og smukt omtalt af Peter Smut i Sjællands Tidende af 7. november under den specielle Sorø-rubrik betitlet "Set og hørt".

Rantzau

LEGATER

Ansøgninger om de nedennævnte legater skal inden udgangen af januar måned 1974 indsendes til direktør, cand. jur. Svend Clausen, Amaliegade 21 A, 1256 København K., stiledet til Soransk Samfund med angivelse af, hvilket legat, der søges. Der findes ikke særlige ansøgningsskemaer, men i ansøgningen må der redegøres for, hvad legatet ønskes anvendt til, samt for ansøgerens økonomiske forhold.

1.

Fhv. handelsskoleejer og forstander Valdemar Petersens legat for unge mennesker, der er udgåede fra Sorø Akademis Skole med realeksamen.

Fortrinsret har sønner af borgere i Sorø by eller landdistrikt samt sådanne, der går handelsvejen.

2.

Støttefondet for gamle Soraneres efterladte.

Legatet kan søges af gamle soraneres efterladte. Fortrinsret har enker med børn.

3.

Mølleejer Frederik Jørgensen og hustrus legat.

Legatet kan søges af en soraner til uddannelsesformål, eller af gamle soraneres trængende enker.

4.

Forstkandidat Gustav Hoff-Hansens legat.

Legatet kan søges af en værdig trængende, ældre soraner og uddeles for en 5-årig periode.

5.

Ingebjørg og Poul Suhr-Henriksens legat.

Legatet kan søges af trængende gamle soranere eller af soranere til uddannelsesformål eller gives til sådanne formål, der skønnes af betydning for Sorø Akademis Skole eller Soransk Samfund.

6.

Soransk samfunds 100-års jubilæumslegat.

Legatet kan søges af nuværende eller tidligere elever eller lærere.

7.

Digteren, cand. jur. Aage Krarup Linds legat.

Legatets formål er at bekoste eller yde tilskud til udgivelse af kvalificerede arbejder af kunstnerisk, videnskabelig eller praktisk art og kan søges af personer, der i mindst tre år har været elev på Sorø Akademis Skole, eller som er eller gennem en årrække har været lærere ved skolen.

Svend Clausen.

Kongeballet den 24. november 1973

Ikke mindre end 330 var mødt op til Kongebal, og feststemningen var som sædvanlig anslået straks fra begyndelsen: elegante marchaller med rødt bandolér viste gæsterne vej til "den akademiske etage", hvor rektor Arne Østergaard (S 1929) og frue tog imod. Vidste man intet andet, kunne man tro sig hensat til de såkaldte "gode, gamle" dage: bogstaveligt talt alle eleverne var i mørkeblå uniform - et smukt tillidsvotum til Skolen - og deres damer i festlige lange kjoler. Indmarchen i solennitetssalen var elegant og dansen gik hele aftenen igennem overordentlig livligt; antallet af lanciers - og quadrilles - lod sig ikke opregne: gulvet var konstant fyldt til overflod, og ene jernsøjlerne nedenunder i spisesalen hindrede loftsbjælkerne i at bryde sammen. Ved bordet talte pastor Paul Honore, som havde fru Østergaard til bords, morsomt om sit, i en tidlig ungdomsperiode, hart-

ad frustrerede forhold til dansen - senere på aftenen demonstrerede pastorens perfektion udi les lanciers at ovennævnte forhold kun må have haft forbigående virkning - og rettede en varm tak til rektorparret for det gode forhold, der i hans embedsperiode havde rådet "tværs over Fratergården" mellem Kirken og Skolen. Paul Rantzau (R 1937) rettede, med udgangspunkt i et ordsprog af Peder Syv - "En god vilje og god samtale er det bedste i gæstebudet" - en tak på Soransk Samfunds vegne for den gode vilje, som rektor Østergaard og Skolen udviser ved at invitere de gamle elever med til Kongebal. Rektor pointerede sin glæde over at unge og ældre mødtes til fest på Skolen, og præcis klokken 22 gik de tilfredse gæster ovenpå til kaffen, dansen og "god samtale". - Et prægtigt Kongebal!

Rantzau

Jul i Sorø

fot. Sven Gerner Andersen (R 1945)

Gamle soranere

Soransk Samfund lykønsker følgende kammerater, der har rund fødselsdag i januar 1974:

1. Pastor Mogens Christophersen (f. 1904), Bag Søndermarken 9, 2500 Valby.
3. Politifuldmægtig Dan Jochumsen (f. 1914), Christiansborggade 2, 1558 Kbh. V.
4. Murer Vagner Rohde (f. 1924), Skælskørvej 20, Frederiksberg, 4180 Sorø.

5. Oberstløjtnant Bjarne Weng (f. 1924), Nordlandsgade 7, 4.sal, 2300 Kbh. S.
5. Læge, dr. med. Aage Juhl Therkelsen (f. 1924), Saralystvej 23, 8270 Højbjerg.
6. Direktør Ove Drewes (f. 1904), Ejsaards Tværvvej 10, 2920 Charlottentlund.
9. Kontorchef, cand. jur. Jørgen Behrendt (f. 1924), Langs Banen 18, 2830 Virum.
9. 1ste reservelæge Ketzia Galatius (f. 1924), Fussingsvej 8, 8700 Horsens.
10. Sekretær Peter Mourier-Petersen (f. 1914), Aalholmvej 27, 2500 Valby.
10. Kommunalæge Jacob Højgaard (f. 1914), R. C. Effersøesgøta, 3800 Tórshavn.
11. Bogholder N. C. Pedersen (f. 1924), Søholm 22, 4180 Sorø.
16. Sognepræst Helge Dahn (f. 1904), Borup præstegård, 4140 Borup.
17. Tobakshandler Harald Hee (f. 1914), Falkoneralle 126, 2000 Kbh. F.
19. Julius Møller Kamps, f. 1894 i Sorø, realist 1911, udv. til USA. Hvem kan oplyse noget om ham?
20. Landsretssagfører Gunnar Højgaard Nielsen (f. 1914), Høje Skodsborgvej 28, 2942 Skodsborg.
21. Ekspeditionssekretær, cand. jur. Jørgen Kiørboe (f. 1924), Holmekrogen 31, 2830 Virum.
22. Forpagter Helge Kipp (f. 1899), Allindemaglegaard, Allindemagle, 4100 Ringsted.
22. Afdelingsingeniør, cand. polyt. Anker Rasmussen Krog (f. 1899), Norgesgade 21, 2300 Kbh. S.
25. Konsulent Henrik Dahlerup (f. 1924), Digemestervej 5, 3400 Hillerød.
26. Standardiseringsingeniør Svend Møller-Holst (f. 1924), Sørlien 21, Øvstoen - Nesttun, Norge.
27. Fabrikant Børge B. Andreasen (f. 1914), Priorgade 7, 4180 Sorø.
31. Kaptajn Christian G. Dietz (f. 1904), P.O.Box 55, Chatham, Massachusetts 02633, USA.
31. Per W. Michelsen (f. 1924), c/o Erik W. Michelsen M.D., 4407 Bluff Street, Bakersfield, California 93306, USA.

Kurt Bresson, øre- og halslæge i Birkerød, første reservelæge på Finseninstituttet, hvis levende og morsomme maleri "Cricketkamp på Store Plads" pryder forsiden af Jul i Sorø 1973, var i sommer repræsenteret med flere "soraner-malerier" på udstillingen i Sveagalleriet i Stockholm, der omfattede arbejder af "naive malere" fra 20 lande. Bressons malerier står efter sagkundskabens mening fuldt på højde med de mest fremstående af udlandets. Det er Bressons håb og ønske at soranerbillederne - og helst i de dejlige farvenuancer - vil kunne udgives til erindring og glæde for gamle soranere, der i malerierne på en glad og humorfyldt måde får deres ungdomstid på den kære skole genopfrisket. I den planlagte erindringsbog "Dreng på Sorø" vil Bresson i digt knytte en række kommentarer til skoletiden som tekst til sine malerier. Bent Rosenkilde Nielsen (R 1922) har fået lov at kigge i manuskriptet, det blev til en morsom artikel i Sjællands Tidende 21. november 1972.

Susanne Martin (S 1968) er fra den 1. september 1973 ansat som Dagbladets redaktør i Haslev; fra de yngste år har hun vidst at hun ville gå journalist-vejen, allerede i gymnasietiden begyndte hun som hjælper på Dagbladets redaktion i Sorø. Efter studentereksamen blev Susanne Martin ansat som journalist-elev på Dagbladets redaktion i Ringsted og forflyttedes efter overstået uddannelse til Haslev, hvor hun har været konstitueret redaktør siden 1. juni 1973 i samarbejde med Rasmus Bech.

Professor ved Københavns universitet dr. phil. Niels Skyum-Nielsen (S 1940) er fra den 22. november at regne udnævnt til ridder af Dannebrogordenen.

Handelschef under Den kgl. grønlandske Handel Arne Christian Rueløkke Hansen (R 1935), Sukkertoppen, Grønland, er fra den 22. november at regne udnævnt til ridder af Dannebrogordenen.

Dødsfald

JOHANNES FREDERIK OLSEN
16. september 1898-2. august 1971

Johannes Olsen var søn af sagfører Frederik Olsen og Dorothea Hansen, han blev optaget i l.M 1909, student (n) 1916, cand. jur. 1922, sekretær i skattedepartementet 1922, samme år sekretær i Sø- og Han-

delsretten i København, fuldmægtig 1945, ekspeditionssekretær 1957-68. Johannes Olsen havde tre brødre, der alle var soranere; en brodersøn, Johannes Olsen (S 1942), er bosat i Sverige.

HELGE HAUERGAARD

11. maj 1910-6. november 1973

Helge Hauergaard var søn af bogholder Carl Olsen og Helene Jensen, han blev optaget i l.G 1925, student (n) 1928, blev uddannet i klaverspil og virkede i en længere årrække dels som solopianist dels med ensembler; han var gennem 25 år knyttet til Bellevue Strandhotel i Klampenborg. I 1942 tog Hauergaard lærereksamen fra Blaagaard Seminarium og blev fra 1944 ansat ved Københavns Skolevæsen; fra 1947 blev han ansat ved Christianshavns Skole (overlærer i 1959), hvor han underviste i dansk, tysk og fransk, han var leder af sang- og musikundervisningen og var dirigent for skolens kor.

STIG JØRGEN HANSEN

16. maj 1934-11. november 1973

Stig Hansen var søn af læge Carl Jul Hansen og Kirsten M. Østergaard, han blev optaget i l.M 1945, student (m) 1952, cand. polyt. 1958; i 1960 blev Stig Hansen ansat ved Geoteknisk Institut og fra 1962 ved Værløse kommunes tekniske forvaltning. Faderen (se SB 1972:155) var soraner (S 1923 og en fætter, Steen Jørgensen, (S 1954).

NIELS BAUMANN KAMPER

11. juli 1912-11. november 1973

Niels Kamper var søn af skibsfører Carl August Kamper og Anna Maria Elisabeth Baumann, han blev optaget i l.G 1927, student (m) 1930; sin HA-eksamen fra Handelshøjskolen i København i 1933 supplerede han fem år senere med den juridiske, grundlaget for hans senere specialviden om søfartsjuraen, på hvilket område han var uovertruffen ved sit dybtgående kendskab også til den internationale lovgivning på området.

Efter nogle år i Banktilsynet og i Handelsministeriets Søfartsafdeling kom Niels Kamper i 1949 til Danmarks Rederiforening som juridisk sekretær, og i 1957 blev han underdirektør, 10 år senere direktør.

Direktør Niels Kamper havde været medlem af en lang række danske og udenlandske kommissioner og udvalg på skibsfartsområdet, og han havde bl.a. været

formand for Ulykkesforsikringsrådet for dansk Søfart.

Til meddelelsen om dødsfaldet følger formanden for Danmarks Rederiforening, direktør T. Wøldike Schmidt, ØK, følgende mindeord:

Direktør Niels Kamper's død er et stort og smerteligt tab for Danmarks Rederiforening og dansk rederinæring. Niels Kamper havde været ansat i Rederiforeningen siden 1949. Gennem næsten 25 år gjorde Niels Kamper en utrættelig, uselvvisk og uvurderlig indsats for at varetage det danske rederierhvervs interesser navnlig på det så vigtige internationale og skibsfartspolitiske område. Med sin dybe indsigt i alt, hvad der rører sig i rederinæringen verden over, med sin flid og sin ypperlige fremstillingsevne var han en fornem talsmand for danske redere's synspunkter.

Overalt, hvor han kom - hjemme og ude - vandt han ved sin personlige beskedenhed, dygtighed og usvigelige loyalitet, respekt og tillid. Vi vil savne ham dybt.
(Politiken 17.11.73)

LULU ZIEGLER

18. april 1903-14. november 1973

Karen Margrethe Maria Ziegler kaldet Lulu var datter af tandlæge i Sorø Axel Johan Ziegler-Andersen og tandlæge Asta Johanne Margrethe Vejstrup, hun blev optaget i l.G 1918, student (k) 1921.

I to TV-udsendelser for ikke ret længe siden gav Lulu Ziegler seerne er indblik i et dybt engageret livsforløb. Udsendelserne virkede stærkt, da de fremførtes fint og med en stille glød.

I hjemmet i Sorø hos tandlægerne Axel Ziegler-Andersen og Margrethe Vejstrup dyrkedes musik og litteratur; her lagdes grunden til en værdifuld indsats indenfor skuespil, kabaret og sceneinstruktion.

I universitetets berømte frokoststue drøftedes de nye sovjetiske ideer; det hårde mildnedes ved digte af Schade, Johannes Wulff og Sigfred Pedersen. Lulu Ziegler stod nok livet igennem til venstre for midten.

1930 debuterede hun som Jenny i "Laser og Pjalter", bearbejdet af Bert Brecht, hvis verden hun indførtes i af sin ægtefælle Per Knutzon; 1933 falder hendes første optræden som kabaretsangerinde; hun åbnede 1940 Ziegler-Kabaret'en i København, opholdt sig som flygtning i Sverige 1943-45, gæstespillede i Oslo 1945-46, drev atter sin danske kabaret 1948-50, havde forskellige engagementer på Island og i Finland samt kabaret i Stockholm 1956.

I sine senere år (fra 1963) viste hun sig som en kyndig sceneinstruktør.

Lulu Ziegler var i alle sine funktioner et typisk udtryk for sin tid; hun tolkede

det moderne drama og Poul Henningsens og Kjeld Abells samfundssatiriske viser.

Hendes fætre er overingeniør Carl Vejstrup (S 1908) og afd.vicekonsul Johs. V. (R 1908); hendes kusiner: Karen Vejstrup (R 1911) og Ellen Vejstrup (R 1913).

Vax.

HARALD MORTEN GJØLBY BUCH
6. april 1893-23. november 1973

Harald Buch var søn af dommer P. N. V. Buch og Kirstine Gjølbj, han blev optaget i 1.M 1904, student (m) 1912 og derefter på Hærens Officerskole. Kaptajn ved 6. regiment i 1932. Harald Buch deltog i kampene i Sønderjylland den 9. april 1940 og på kasernen i Odense den 29. august 1943; fra 1944 til 1945 var Buch chef for modstandsbevægelsens region IV og højstbefalende på Fyn, oberstløjtnant i Odense 1946, i Roskilde 1947, chef for 11. bataillon ved Det danske Kommando i Tyskland 1947 og 1950, afsked fra linjen 1953 og afsked fra reserven 1958. Oberstløjtnant Buch har beklædt en række tillidshverv bl.a. inden for hjemmeværnsforeningerne, der gik forud for det nuværende Hjemmeværn.

Soranske noter

BILLEDET PÅ FORSIDEN

Det dejlige vinterbillede på forsiden er fotograferet af Sven Gerner Andersen (R 1945) og indrykningen er betalt af Niels Bonnesen (R 1902), der imidlertid har rundet betalingen op til et meget stort beløb og derved ydet en fornem gestus, som Soransk Samfund hermed kvitterer for med en hjertelig tak!

En anonym gammel soraner, der dølger sig i det jyske, har ydet en gave til Soranerbladet på kr. 2000 med den motivering at december-nummeret (jule-nummeret) så kunne gøres dobbelt så

stort. Soransk Samfund sender en hjertelig tak! - Beløbet vil muligvis komme såvel dette nummer som januar-nummeret (nytårs-nummeret) til gode.

Memo

Soraner-frokost den første torsdag i hver måned 1974: 3. januar, 7. februar, 7. marts, 4. april, 2. maj, 6. juni på Grand Café, Kongens Nytorv 19, 1050 København K, telefon (opkald til gæster) (01) 12 27 43.

Nachspiel i Hviids Vinstue, Kongens Nytorv 19, 1050 København K, telefon (01) 15 10 64 og (01) 11 10 65.

Soraneraften i Sorø: Besked i næste nummer.

Juleferie på skolen fra mandag den 24. december til fredag den 4. januar 1974.

Ved torsdagsfrokosten den 3. januar 1974 vil Poul Hoiness (S 1966), University of North Carolina, tale om amerikansk politik ved årsskiftet. Ved torsdagsfrokosten den 7. februar 1974 har lektor Nordahl Svendsen lovet at tale.

Corrigendum. Side 130, 2. spalte, linje 17 f.o.: Det var ikke en ko fra Rebild men en karl (jysk: kå'!)

Adresseændringer bedes meddelt til

SORANSK SAMFUND: Kassereren
Civilingeniør S. Kamman
Tobaksvejen 10
2860 Søborg
Tlf. (01) 69 11 44
Postgiro 1710

SORANERBLADET: Redaktion
Paul Rantzau
Tyrsbakke 9, Søllerød
2840 Holte
Tlf. (01) 80 00 55

SORANERBLADET: Ekspedition
Erik Sanders
Snaptun
8700 Horsens
Tlf. (05) 68 34 00

Fr. Bagges kgl. Hof-Bogtrykkeri
Borgergade 6
1300 København K
Tlf. (01) 14 40 40

Sorø Akademi
I. Skovdistrikt

Har De kakkelovnen, har vi brænde

Telf. (03) 63 01 35

SORANERE

køber hos

SORANERBLADETS ANNONCØRER !

**SVEGÅRDS
BOGHANDEL
SORØ**

TELEFON (03) 63 00 27
POSTKONTO 7163

THOR-VASK

NÆSTVED
TELEFON 72 25 50

**Sorø
Boghandel**

v/ O. NORDENTOFT

INSTALLATØR
B. Quirinus-
Jensen
Sorø
(03) 63 05 14

**fiona
tapet**

Erik Severinsen
Landsretssagfører

1459 København K
Frederiksberggade 2
Telefon 14 34 00

gælder det SPHAGNUM så tal med
PINDSTRUP MOSEBRUG A/S

PINDSTRUP
8580 RYOMGÅRD
Telefon: (06) 39 61 00

HR. FULDMÆGTIG
LOUIS VICTOR A. MATHIESEN
VESTERBROGADE 208-3 TV
79 KØBENHAVN V

**Kig ind
og se
de nye
'74
modeller.**

